

Лебедик Л. В.,
доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецтвознавства та позашкільної освіти,
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
lebedyk_lesya@ukr.net

ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА» ДО ЦІЛЕСПРЯМОВАНОГО РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНOSTІ І ЛІДЕРСТВА ВИХОВАНЦІВ

Досліджуються можливості підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання. У статті систематизовано показники підготовленості педагога закладу позашкільної освіти до проєктування технологій і методик інтенсивного навчання і та розроблено на цій основі освітньо-професійну програму «Позашкільна освіта», яка готує магістрів до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців.

Ключові слова: обдарованість, лідерство, лідерські якості, магістр освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта», вихованець закладу позашкільної освіти, технології і методики інтенсивного навчання.

Annotation: The possibilities of training masters of the educational and professional program «Out-of-school education» for the purposeful development of giftedness and leadership of pupils using technologies and methods of intensive training are being investigated. The article systematizes indicators of the teacher's preparedness of an out-of-school education institution for the design of technologies and methods of intensive training and, on this basis, developed the educational and professional program «Out-of-School Education», which prepares masters for the purposeful development of giftedness and leadership of pupils.

Key words: giftedness, leadership, leadership qualities, master of the educational and professional program "Out-of-school education", pupil of the institution of out-of-school education, technologies and methods of intensive training.

Постановка проблеми. Сучасна позашкільна освіта потребує перегляду її принципів, змісту, технологій, методик, структури, особливо стосовно системи підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців. Важливим постає вироблення концепції освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта», яка забезпечить досягнення високої якості розвитку обдарованості і лідерства вихованців.

Ключову роль у підготовці магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців у сучасних умовах можуть виконати технології інтенсивного

навчання, адже з'явився суспільний запит на технології електронного навчання, запровадження технологій і методик інтенсивного навчання.

Підготовка магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців має відображати основні аспекти інтенсифікації навчання: його проєктування, організацію освітньої діяльності, її мотивацію, стимулювання, контроль. Проблема готовності магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до проєктування змін у позашкільній освіті є досить гострою, їх реалізація пов'язана насамперед з особливостями особистості педагогів закладів позашкільної освіти.

У підготовці магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» відбувається перехід від репродуктивних технологій, форм, до творчих, коли готується майбутній педагог зі сформованою потребою у розвитку обдарованості і лідерства вихованців, здатний до саморозвитку та самореалізації у цій діяльності з використанням технологій і методик інтенсивного навчання, що й обумовлює інтерес науковців, практиків до підготовки педагогів закладів позашкільної освіти.

Аналіз публікацій науковців, у яких започатковано вирішення проблеми підготовки магістрів для позашкільної освіти до розвитку обдарованості і лідерства вихованців, засвідчує, що вона орієнтована на ріст наукового рівня магістрів, а не власне підготовки до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців. Найчастіше вони потім практично стихійно, шляхом самоосвіти, удосконалюють свою діяльність із розвитку обдарованості і лідерства вихованців.

Підтвердженням інтересу до проблеми підготовки магістрів у вищій школі з використанням технологій і методик інтенсивного навчання є поява низки публікацій [1; 5; 9–12; 21; 22; 24; 25; 29–32 та ін.]. На жаль, проблема підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців поки-що у стані початкового вирішення, хоча проблемі інтелектуального розвитку і лідерства присвячена велика кількість досліджень, аналіз яких поданий у працях [2; 3; 5–8; 13; 14; 16–18; 20; 21; 23; 26–28; 33 та ін.].

Метою статті є продовження досліджень можливостей підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання.

Завдання дослідження – систематизація вимог до магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» як проєктантів системи розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик

інтенсивного навчання, удосконалення на цій основі започаткованої у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» та, зокрема, провідного освітнього компонента – «Теорія і методика позашкільної освіти».

Виклад суті й результатів дослідження. На основі попередніх наших досліджень [2, с. 58–61; 3, с. 228–231; 4, с. 149–157; 5, с. 555–566; 6, с. 112–113; 7, с. 35–42; 13, с. 34–44; 14, с. 25–30; 15, с. 201–207; 33, с. 349–351 та ін.] та розвідок В. Стрельнікова з проблем розвитку інтелектуальних і творчих здібностей, лідерських навичок, застосування системи інтенсивного навчання [9–33 та ін.], визначимо показники підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання: а) самостійність, що є основою для організації підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання, яка передбачає: здатність магістранта адекватно оцінювати рівень своїх вмінь до розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання; ступінь професійної навченості для позашкільної освіти; мотивацію позашкільної освіти; рівень задоволення своєю діяльністю з розвитку обдарованості і лідерства вихованців; здатність раціонально організовувати і планувати розвиток обдарованості і лідерства вихованців; організаційні та комунікативні здібності; самостійне оволодіння знаннями, уміннями, навичками з розвитку обдарованості і лідерства вихованців у позашкільній освіті; розширення і поглиблення здібностей до розвитку обдарованості і лідерства вихованців; готовність до професійного розвитку обдарованості і лідерства вихованців у позашкільній освіті; б) професійно орієнтоване мислення магістранта, розробляти тактику, стратегію дій щодо розвитку обдарованості і лідерства вихованців (що передбачає: раціонально-логічне мислення; цілісне бачення, системний аналіз, прогнозування розвитку обдарованості і лідерства вихованців; значеннєву професійну пам'ять як розвинуті мнемонічні здібності, установлення логічних і асоціативних зв'язків у розвитку обдарованості і лідерства вихованців); вербальні здібності, вербальне мислення, ерудиція, здатність до діалогу; в) творче ставлення магістранта до розвитку обдарованості і лідерства вихованців, розвинута здатність до інновацій, творча уява; інтуїтивне мислення; образна пам'ять; акторське мистецтво, здатність до емпатії, вплив на особистість вихованців через спілкування; г) ціннісна орієнтація магістранта на розвиток обдарованості і лідерства вихованців (що передбачає: установку на самовдосконалення у виховній роботі; спрямованість на суб'єкт-суб'єкту

взаємодію з вихованцями; прагнення до творчої реалізації у розвитку обдарованості і лідерства вихованців); д) рівень розвитку якостей і здібностей майбутнього педагога позашкільної освіти, необхідних для розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання (вміщує: готовність рівноправної особистісної взаємодії в системі «педагог-вихованець»; високий моральний рівень; рефлексивну саморегуляцію – воля, імпровізація у розвитку обдарованості і лідерства вихованців, організаційна гнучкість; розвинута здатність до інновацій у виховній роботі; володіння методами переробки інформації з позашкільної освіти й алгоритмами інформаційного пошуку; інформаційна грамотність; володіння технологіями оформлення результатів розвитку обдарованості і лідерства вихованців; здатність до освоєння нових програмних продуктів для позашкільної освіти); е) виховання магістрантом освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання (що передбачає: знання можливостей вихованців; уміння адаптувати, застосовувати програмні засоби технологій і методик інтенсивного навчання з урахуванням особливостей освітнього процесу закладу позашкільної освіти [5, с. 555–566].

Виділені показники відображають необхідний рівень загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання. У системі освітніх компонентів означеної програми має проводитися підготовка магістрів до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання. Для цього застосовується метод моделювання, який допомагає акцентувати увагу на основних ознаках розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання, на якостях, фактах, зв'язках, відносинах процесу підготовки магістрів, а сама модель є зручною, наочною, доступною для аналізу [5, с. 555–566].

Готуючи магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання ми керувалися тим, що їхня майбутня діяльність з розвитку обдарованості і лідерства вихованців є важливою категорією професійної культури, її складником, а також підсумком конкретних проявів обдарованості і лідерства вихованців. Підготовка магістрів має розвивати цю культуру, яка містить індивідуально вироблені ними стратегії, способи вирішення завдань позашкільної освіти, способи орієнтації у

професійному житті, які сприяють переведенню умінь розвитку обдарованості і лідерства вихованців з наявного стану в бажаний.

Удосконалення освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» з метою підготовки магістрів до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців на основі використання технологій і методик інтенсивного навчання, має базуватися на специфічних особливостях навчання дорослих. Від організатора підготовки у магістратурі, який є ключовою фігурою процесу підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців, вимагаються такі якості: загальна психолого-педагогічна ерудиція; методологічне мислення; демократизм мислення і поведінки; професійний прагматизм у позашкільній освіті; гнучкість у взаєминах; здатність орієнтуватися у нестандартних ситуаціях; сприйнятливність до інновацій; високий рівень організаторських умінь і навичок [5, с. 555–566].

Зміст технології підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання враховує завдання реформування вищої і позашкільної освіти, базується на модульному підході, магістранти мають можливість самостійно вибирати той варіант, який відповідає початковому рівню їхньої підготовки до розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання, що забезпечує індивідуальний темп освоєння означеної програми.

Так, зміст освітніх компонентів «Теорія і методика позашкільної освіти», «Інклюзивна освіта в закладах позашкільної освіти», «Організація навчально-виховної роботи в закладах позашкільної освіти» містять міні-модулі: діагностичний, методологічний, спілкування, педагогічної майстерності, обміну досвідом. Діагностичний міні-модуль розпочинає вивчення освітніх компонентів, присвячується знайомству з дисципліною, діагностиці запитів магістрантів, проблемі подальшого їхнього розвитку. Зокрема, магістранти знайомляться з вимогами до розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання, вивчають можливості впровадження викладених ідей. Розглядаються можливості психодіагностики як умови вивчення ефективності інтенсивного навчання у розвитку обдарованості і лідерства вихованців. Вибудовується індивідуальна освітня траєкторія професійно-творчого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання, що складається відповідно до здібностей вихованців в умовах середовища закладу позашкільної освіти. Методологічний міні-модуль освітніх компонентів

розглядає методологічні аспекти розвитку обдарованості і лідерства вихованців, орієнтує магістрантів на набуття базових теоретичних знань про сутність розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання, компоненти і механізми розвитку індивідуального стилю діяльності магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» щодо цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців, європейські та міжнародні стандарти.

Модуль спілкування присвячується технологіям інтенсивного навчання, які забезпечують розвиток обдарованості і лідерства вихованців, передбачається спілкування – дискусійні, імітаційні технології, проєктне, кооперативне навчання, тренінги тощо. Модуль педагогічної майстерності націлює магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» на цілеспрямований розвиток обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання (модульні, інформаційні, ситуаційні, дослідницькі, проєктні, навчання у співробітництві).

Модуль обміну досвідом розвитку обдарованості і лідерства вихованців засобами технологій і методик інтенсивного навчання передбачає модерацію – особливий вид управління діяльністю магістрантів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» щодо підготовки до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців.

Освітні компоненти «Теорія і методика позашкільної освіти», «Інклюзивна освіта в закладах позашкільної освіти», «Організація навчально-виховної роботи в закладах позашкільної освіти» освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» коректуються для кожної академічної групи з урахуванням пропозицій магістрантів. Створюється дидактичне середовище, у якому здійснюється їхня спільна діяльність, спілкування, розвиваються ділові та емоційно-психологічні взаємини, формуються їхні ціннісні орієнтації. Особлива увага має приділятися самостійній роботі магістрантів з проєктами, що забезпечує розвиток їхніх творчих можливостей.

Урахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти за цією програмою означає створення позитивної мотивації магістерської підготовки, потреби в неперервній освіті й інтересу до процесу розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання. Лекційні, практичні, семінарські заняття, моделювання, аналіз практичних ситуацій, вирішення актуальних завдань позашкільної освіти, ділові ігри, тренінги сприяють формуванню індивідуального стилю, самостійності магістрантів, розвитку їхніх здібностей до розвитку обдарованості і лідерства вихованців.

Управлінський компонент магістерської підготовки дає змогу розглядати процес навчання за означеною програмою як рефлексивне управління: викладач

– зміст (розвиток обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання) – розвиток виховної діяльності магістрантів.

Результативний компонент визначає ефективність системи означеної підготовки, що пов'язується з виробленням відповідних критеріїв і показників. Процес підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання діагностується способами самоконтролю, експрес-контролю, взаємоконтролю, рубіжного вхідного і підсумкового контролю. Критерії підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання, рівня інформаційної культури, індивідуального стилю їхньої педагогічної діяльності, рівня володіння технологіями інтенсивного навчання, професійного розвитку особистості є структурно-функціональними компонентами удосконаленої освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта».

Розвиток обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання є багатокомпонентним, динамічним, багатоетапним, послідовним процесом, що відбувається в часі. Процес розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання передбачає ряд етапів, а його результатом є розвиток обдарованості і лідерства вихованців. Він здійснюється за допомогою механізмів самопізнання, самоорганізації, самоосвіти магістрантів як прагнення до творчої самореалізації й розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання. Творчість є способом інтенсифікації цього процесу. Апробація моделі підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до цілеспрямованого розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання проведена на базі кафедри мистецтвознавства та позашкільної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Висновок. Сучасні завдання реформування освіти вимагають від магістранта освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» компетентних комплексних дій, спрямованих на застосування елементів інтенсивного навчання. Підсилюється роль у розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання функцій такої системи навчання, магістранти отримують можливість осмисленого засвоєння знань, формування практичних навичок розвитку обдарованості і лідерства,

набувають вмінь застосовувати інтенсивне навчання у контексті розвитку обдарованості і лідерства вихованців.

Магістрант має підходити до розвитку обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання як універсальної діяльності в соціокультурному контексті, спрямованої на розвиток обдарованості і лідерства вихованців.

Перспективи подальших досліджень: розвиток обдарованості і лідерства вихованців з використанням технологій і методик інтенсивного навчання дають усі підстави бути одним з поширених видів діяльності педагога позашкільля в епоху постіндустріального суспільства, важливими є означені аспекти розгляду проблеми розвитку обдарованості і лідерства вихованців.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Копитіна Л. П., Лебедик Л. В. Особливості лекції і семінару в умовах інтенсивного навчання у вищих навчальних закладах. Зб. наук. ст. магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи» ПУЕТ за результатами наук. досл. 2013-2014 навч. р. Полтава : ПУЕТ, 2014. С. 74–79.
2. Лебедик Л. В. Інтерактивні технології формування лідерства у соціальній роботі. Лідери ХХІ століття. Погляд у майбутнє : Матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. 26-27 жовт. 2023 р. / За заг. ред. Романовського О. Г. Х. : НТУ «ХП», 2023. 141 с. С. 58–61. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/22195>
3. Лебедик Л. В. Критерії розвитку інтелектуального обдарування особистості майбутнього фахівця у сфері соціальної роботи. Обдаровані діти скарб нації: матеріали Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 8–11 груд. 2020 р.) Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020. С. 228–231. URL : <http://novyny.ostriv.in.ua/publication/code-7E317C4119BB9/list-8C72DA5726>
4. Лебедик Л. В. Підготовка керівників гуртків до роботи з обдарованими дітьми в системі післядипломної педагогічної освіти. Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості в умовах воєнного стану : матеріали наук.-практ. онлайн-конф. (Київ, 23–25 черв. 2022 р.). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. 368 с. С. 149–157. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/19216>
5. Лебедик Л. В. Підготовка майбутніх педагогів закладів позашкільньої освіти до виховання лідерських якостей обдарованих дітей із використанням технологій інтенсивного навчання. Лідерство і обдарованість: сучасний науковий дискурс і освітня практика : матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (Київ, 14–19 лют. 2024 р.). К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. 1014 с. С. 555–566.
6. Лебедик Л. В. Розвиток лідерства в колективі за системою Антона Макаренка. Публічне управління та адміністративний менеджмент : сучасні тренди та перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Харків: Видавничий центр “Global Scientific Trends”, 2021. 153 с. С. 112–113. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/17163>
7. Лебедик Л. В., Стрельников В. Ю. Формування лідерських якостей у майбутніх офіцерів Національної гвардії України. Теорія і практика управління соціальними системами. 2021. № 3. С. 35–42. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/17838>
8. Левченко Т. А., Лебедик Л. В. Педагогічні умови формування лідерства у

- майбутніх фахівців дошкільної освіти. Психолого-педагогічний пошук : зб. студентських наук. пр. за матеріалами IV Всеукр. студентської наук.-практ. інтернет-конф. «Дошкільна освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору» 17 трав. 2022 р. Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2022. 298 с. С. 149–153.
9. Стрельников В. Ю. Безпека людини в умовах запровадження високоефективних технологій інтенсивного навчання. Безпека життя і діяльності людини: теорія та практика : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої Всесвітньому Дню цивільної оборони та Всесвітньому Дню охорони праці. (Полтава, 25–26 квіт. 2019 р.) / упоряд., і ред.: В. П. Титаренко, А. М. Хлопов. Полтава : ПНПУ, 2019. С. 7–11.
  10. Стрельников В. Ю. Вітчизняні та зарубіжні теорії інтенсивного навчання дорослих. Зб. наук. пр. Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Педагогічні науки. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2015. Вип. 64. С. 59–65. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/5583>
  11. Стрельников В. Ю. Застосування інтенсивного навчання у системі підвищення кваліфікації кадрів. Вивчення та впровадження в Україні іноземного досвіду удосконалення діяльності органів влади : матеріали VI Всеукр. наук.-практичної конф. за міжнародною участю (Полтава, 27 листоп. 2013 р.). Полтава : ПолтНТУ, 2013. С. 198–199.
  12. Стрельников В. Ю. Індивідуалізація навчання в системі інтенсивного інформатизованого навчання. Індивідуалізація навч. процесу на шляху європейської інтеграції вищої освіти України : матеріали Міжнар. наук.-методичної конф. (Полтава, 26–27 берез. 2009 р.). Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. 179 с. С. 33–35.
  13. Стрельников В., Лебедик Л., Вонсович Л. Формування лідерських навичок майбутніх фахівців у закладах вищої і фахової передвищої освіти. Гуманізація навчально-виховного процесу. 2021. № 1 (100). С. 34–44. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/17994>
  14. Стрельников В. Ю., Лебедик Л. В. Дев'ять кроків ефективного навчання лідерству. Імідж сучасного педагога. 2007. № 7–8 (76–77). С. 25–30.
  15. Стрельников В. Ю., Лебедик Л. В. Розвиток креативності майбутнього фахівця соціальної роботи в епоху цифрової реальності. Філософія для дітей: сучасний стан і перспективи розвитку: матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (Київ, 25, 26 трав. 2021 р.). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. 262 с. С. 201–207. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/16841>
  16. Стрельников В. Ю. Лекція 2.10. Розвиток інтелектуальних та творчих здібностей учнів. Удосконалення педагогічної майстерності в умовах особистісно зорієнтованої освіти : Модульний посібник / Автори-упорядники : П. І. Матвієнко, Н. І. Білик, О. О. Новак. Полтава : ПОППО, 2006. С. 248–268.
  17. Стрельников В. Ю. Методики оцінювання інтелекту та критерії творчої особистості. Обдаровані діти і школа. Методика діагностики та педагогічний досвід (посіб. для вчителів і психологів). Полтава : ПОПОПП, 1998. С. 13–18.
  18. Стрельников В. Ю. Методики оцінювання інтелекту та критерії творчої особистості. Психологічна підтримка творчості учня / Упоряд. О. Плавник, В. Зоц. К. : Редакції загальнопедагогічних газет, 2003. С. 9–18.
  19. Стрельников В. Ю. Методологічні засади підготовки педагогічних працівників у системі неперервної освіти до роботи з обдарованими дітьми. Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості: в

- умовах воєнного стану : матеріали наук.-практ. онлайн-конф. (Київ, 23–25 черв. 2022 р.). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. 368 с. С. 308–314. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/19217>
20. Стрельніков В. Ю. Механізми розвитку інтелектуального обдарування особистості в умовах інноваційного освітнього середовища. Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення: матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Полтава, 09-10 червня 2022 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. 193 с. С. 47–50.
  21. Стрельніков В. Ю. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників у закладі неперервної освіти на основі теорій інтенсивного навчання для забезпечення ними виховання лідерських якостей обдарованих учнів. Лідерство і обдарованість: сучасний науковий дискурс і освітня практика : матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (Київ, 14–19 лют. 2024 р.). К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. 1014 с. С. 893–901.
  22. Стрельніков В. Підготовка викладачів до проектування системи інтенсивного навчання. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2009. Вип. 25. Ч. 1. С. 40–47.
  23. Стрельніков В. Ю. Побудова механізму розвитку інтелектуального обдарування особистості майбутнього фахівця зі спеціальної освіти. Обдаровані діти – скарб нації: матеріали Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 8–11 груд. 2020 р.) Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020. 434 с. С. 354–357. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/16830>
  24. Стрельніков В. Ю. Принципи побудови змістовних модулів в системі інтенсивного навчання. Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки. 2016. № 5. С. 125–131. URL : <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/1298/1327>
  25. Стрельніков В. Ю. Проектування системи інтенсивного електронного навчання як умови забезпечення системної і фундаментальної підготовки фахівців у контексті інтеграції вищої освіти України до європейського освітнього простору. Вища освіта України. 2009. Тематичний вип. “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору”. Дод. 4, т. II (14). С. 127–135.
  26. Стрельніков В. Ю. Розвиток інтелектуальних та творчих здібностей учнів (матеріали до вивчення міні-модуля «Інтелект і творчість»). Удосконалення педагогічної майстерності в умовах особистісно орієнтованої освіти : Модульний посібник / Автори-упорядники : В. Р. Ільченко, П. І. Матвієнко, Н. І. Білик. Полтава : ПОППО, 2003. С. 137–155.
  27. Стрельніков В. Ю. Розвиток лідерських навичок педагогів у закладі неперервної освіти для соціального забезпечення суспільства змін. Лідери XXI століття. Погляд у майбутнє : Матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. 26-27 жовт. 2023 р. / За заг. ред. Романовського О. Г. Х. : НТУ «ХП», 2023. 141 с. С. 67–69.
  28. Стрельніков В. Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини. Постметодика. 2010. № 6. С. 15–21.
  29. Стрельніков В. Ю. Теорії інтенсивного навчання майбутніх викладачів. Сучасні проблеми гуманітаристики : світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії : Матеріали V Всеукр. наук.-практ. конфер. / Редкол. Бошицький Ю. Л., Чернецька О. В., Українець С. Я. Рівне : РІКУП НАНУ, 2015. С. 203–207.

30. Стрельніков В. Ю. Теоретичні засади технології інтенсивного електронного навчання. Дидаскал : часопис / О. Ільченко (гол. ред.); матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. із міжнар. участю «Інноваційність в освіті : пошуки і перспективи розвитку», 22–23 листоп. 2016 р. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. Вип. 17. С. 237–241. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/8783>
31. Стрельніков В. Ю. Технологія інтенсивного електронного навчання : вітчизняний та зарубіжний досвід. Педагогічні науки. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. Вип. 66–67. С. 19–24. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/7513>
32. Стрельніков В. Ю. Шляхи підготовки педагогів до проектування технології інтенсивного навчання. Вектори психології – 2019 : матеріали Міжнар. молодіжної наук. конф. (24 квіт. 2019 р., м. Харків). Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019. С. 318–321.
33. Strelnikov V. Yu., Lebedyk L.V., Hura T. V., Sysoieva S. I., Stankevych S. V., Sharovalova E. V., Avilova O. Ye. Leadership and social work in the environmental management system. Ukrainian Journal of Ecology. 2021. № 11 (2). С. 349–351. URL : <https://www.ujecology.com/articles/leadership-and-social-work-in-the-environmental-management-system.pdf>

Лимар Л. В.,
К.псих.н., доцент,
Директор Навчально-наукового центру Неперервної професійної освіти
Інституту післядипломної освіти
Національного медичного університету імені О.О. Богомольця,
Lesyalymar@ntu.ua

ОСОБЛИВОСТІ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ З РОСІЄЮ

Наведено результати інтерв'ю, які проводились з здобувачами освіти доктора філософії в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця. Участь була добровільною. Опитані розповіли про основні проблеми навчання під час війни. Водночас, у 2023 році у наведеному закладі було захищено 35 дисертацій на здобуття звання доктора філософії, що свідчить про високу резилієнтність слухачів.

Ключові слова: резилієнтність здобувачів освіти, доктори філософії, навчання під час війни.

Військова агресія росії суттєво вплинула та продовжує впливати на всі сфери життя, включаючи освіту. Здобувачі післядипломної медичної освіти, вмотивовані до здобуття фаху, виявили сильні психологічні якості та продовжують навчання навіть за умов надзвичайної військової агресії. Стресовість ситуації, навчання під обстрілами чи після них, перебування в окупації, та багато інших факторів представляють умови, в яких майбутні